

ПРАВИЛНИК ЗА РЕДАКЦИОННАТА ДЕЙНОСТ НА БНР

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Настоящият Правилник регламентира правата, задълженията и отговорностите при осъществяването на редакционната дейност в Българското национално радио (БНР).

Чл. 2. Българското национално радио, в качеството си на национален обществен радиооператор, създава разнообразни програми, отразяващи различните интереси, убеждения и гледни точки на обществото.

Чл. 3. Основен приоритет на БНР е осигуряването на обективна, навременна и точна информация, както и разнообразие на гледните точки.

Чл. 4. (1) Програмната политика на БНР се осъществява в съответствие със Закона за радиото и телевизията (ЗРТ) и програмните лицензии на БНР.

(2) Програмният директор, директорите на програми, главните продуценти, главните редактори и ръководителите на направления са отговорни за провеждане на програмната политика, утвърдена от УС.

II. РЕДАКЦИОННА ДЕЙНОСТ

Чл. 5. В редакционната дейност журналистите и нещатаните сътрудници на БНР се задължават да съблюдават следните принципи:

5.1. Обективност, безпристрастност и балансираност:

5.1.1. Отразяването на всички събития става обективно и безпристрастно, с добра информираност и подготовка на водещите, редакторите, репортерите и кореспондентите;

5.1.2. Предоставяне на възможност на слушателите сами да оформят своите мнения и позиции на базата на достоверни и ясно формулирани факти от страна на журналистите в БНР;

5.1.3. Информацията ясно се разграничава от коментара или гледната точка и не може да изразява пристрастност като съдържа морални, емоционални или други оценъчни елементи, показващи личната позиция на журналиста;

5.1.4. При отразяване на спорни, или подлежащи на обществени дебати, проблеми, основните гледни точки на страните се представят с еднаква тежест. Балансът на различни гледни точки се постига не само чрез механична равностойност на изказванията по времетраене, но и чрез равностоеен подход към събеседниците. Когато група от хора или отделна личност, чието мнение е важно за балансиране на радиопрограмата, откажат да участват в нея, това обстоятелство трябва да бъде ясно заявено в ефира;

5.1.5. При интервюта от всякакъв вид, журналистите трябва да избягват да изразяват лично отношение към темата на интервюто чрез своите въпроси и реплики;

5.1.6. Нито една информация, достигнала до БНР от достоверен източник, представляваща обществен интерес, не може да бъде премълчавана, независимо от каквито и да е причини и/или съображения. Изключение от това правило се прави само по искане на компетентните органи на централната или местната власт, когато е застрашен животът на хора и при други подобни случаи. В демократично и плуралистично общество, общественото радио е надежден източник на вярна и точна информация от всички сфери на живота. Всички служители на БНР, заети с програмна дейност или с публикуване на информация в интернет и профилите на БНР в социалните мрежи, имат правото да работят свободно, да практикуват без страх или натиск журналистическата професия, с оглед създаването на достоверно информационно съдържание и издигане престижа на и доверието в БНР;

5.1.7. Особено важна информация, представляваща значителен обществен интерес, може да бъде предавана чрез извънредни новинарски емисии по всяко време, по преценка на директора на програмата, съгласувано с програмния директор;

5.1.8. Журналистите в БНР, както и отговорните длъжностни лица по смисъла на чл. 4, ал. 2 от настоящия правилник, трябва да спазват принципа за независимост от която и да било политическа сила; да се дистанцират от всякакви търговски, социални или религиозни групи, както в страната, така и извън нея; да не се превръщат в защитници на каквито и да било специфични политически, икономически или религиозни интереси, различни от интересите на обществото. БНР запазва своята редакционна независимост при подготовката на програмата и публикуването на съдържание в интернет, като не се влияе от спонсори, рекламодатели или трети лица при създаването на външни и съвместни продукции.

5.2. Точност, достоверност и недопускане на „фалшиви новини“:

5.2.1. Журналистите в БНР са задължени да полагат максимални усилия за гарантиране на фактологическата точност в новините, радиопредаванията и съдържанието, публикувано от БНР в интернет, включително в социалните мрежи. БНР не излъчва или публикува информация, съдържаща съмнителни или противоречиви факти. При наличието на съмнителни или противоречиви факти, излъчената или публикуваната информация трябва да се базира най-малко на два независими първоизточника, като това изискване се прилага задължително при факти, които не могат да бъдат установени с абсолютна точност;

5.2.2. Нищо не трябва да бъде излъчвано в радиопрограмите или публикувано в интернет страниците на БНР и профилите на радиото в социалните мрежи на базата на слухове или на оскъдна и непроверена информация;

5.2.3. По правило се излъчва, съответно публикува информация, чийто източник е потвърден. В случаите, когато източникът е неофициален или анонимен, това изрично се упоменава. Когато източникът на информация желае да остане анонимен и главните редактори преценят, че фактите са особено важни и че източникът е достатъчно надежден, могат да се използват фрази като „добре информиран източник“, „източник близък до...“ или „проверен източник“ и т.н.

5.2.4. Журналистите имат право да не съобщават своя източник на информация, ако считат, че това ще навреди на тяхната работа или на лицата, които им дават информация. В такива случаи задължително трябва да се използва подходяща формулировка („източник на БНР“, „достоверен източник“, „източник, пожелал анонимност“). Получената по този начин информация задължително трябва да се сверява, като се потърси становището на евентуално засегнатите или на държавни институции. Използването на анонимни източници се съгласува с главния редактор. Главният редактор не е задължен да разкрива получената от журналистите информация относно източниците на Генералния директор и Управителния съвет на БНР;

5.2.5. Допустимо е да не се съобщава източникът на информация, когато може да се изложи на риск личната сигурност или работата на човека, дал тази информация (свидетели на престъпления, нарушения на Кодекса на труда и др. под.);

5.2.6. При вътрешнополитическа информация, получена от външен източник (агенция, пресцентър и др.) източникът се съобщава задължително, ако информацията не е потвърдена от източник на БНР. Когато се използва звуков документ от външен източник (напр. запис

от интернет) задължително се съобщава източникът, кога евентуално е направен записът; дават се разяснения за контекста и за самото съдържание, тъй като такива записи често са неясни и с лошо качество;

5.2.7. Журналистите са длъжни да проверяват всеки факт, преди да го предложат за излъчване. Недопустимо е да се жертва точността на фактите в името на бързината;

5.2.8. Задължението за точност на фактите се простира и до детайлите, които са от обществен интерес или могат да се отразят върху престижа на БНР. Интервюираните (на запис или на живо) лица трябва да се представят с точни имена, титли и длъжности. Те трябва да бъдат характеризирани чрез обективни критерии (например минало участие в ръководни органи на партии, участие в изпълнителната власт при минали правителства и т.н.), когато това е от обществен интерес;

5.2.9. Журналистите не носят отговорност за факти, съобщени от физически или юридически лица (партии, фирми и др.) при техните публични изяви. Те обаче трябва да имат готовност да публикуват опровержения на засегнатите. Ако фактите представляват значителен обществен интерес, журналистите сами трябва да потърсят другата гледна точка (на засегнати лица, на компетентни институции и др.). В случаи, при които определени лица са подложени на критика в програми на БНР, те трябва да получат право на отговор в законоустановените срокове. Отговорите или опроверженията трябва да се излъчват в същата програма (предаване), в която е отправена критиката и съобразно изискванията на ЗРТ. Журналистите са длъжни да коригират или изразят съмнение когато събеседници изричат информация, която може да подведе аудиторията, независимо дали става дума за жив ефир или запис;

5.2.10. Сериозни фактологични грешки, допуснати от репортер, новинар или водещ, трябва да бъдат коригирани в ефир по възможно най-бързия начин. В този случай се посочват ясно и открито грешната и коригираната информация;

5.2.11. Съдържанието на изявления, текстове, документи и т.н. се предава точно и без коментар. Евентуални съкращения се правят така, че да не се променя основният смисъл и да не се представят факти и твърдения извън техния контекст.

5.2.12. Позоваването на цитати и статистически данни се прави с особено внимание към контекста;

5.2.13. Предназначената за излъчване информация не може да бъде видоизменяна чрез интерпретация или коментар на фактите;

5.2.14. Предназначената за излъчване чрез звукозапис информация може да бъде съкращавана по начин, който не променя основния смисъл и не поставя твърденията извън техния контекст. Когато такава звукова информация е придобита по покана на журналиста (т.е. чрез интервю), събеседникът трябва да бъде предупреждаван, че записът може да бъде съкратен по коректен начин и при запазване на основния смисъл;

5.2.15. При излъчването на архивни звукови материали задължително се съобщава кога са правени и по какъв повод, както и в какъв контекст. Ако са направени съкращения, това също се съобщава;

5.2.16. Подборът на теми и събеседници се съобразява с отговорността на общественото радио да съдейства за издигането на гражданската култура, естетическия вкус и образоваността на аудиторията.

5.2.17. Журналистите в БНР (служителите на БНР, заети с програмна дейност) следва да се консултират с дирекция „Правна и човешки ресурси“ на БНР във всички случаи, при които потенциално могат да възникнат правни проблеми в резултат на конкретни разследвания, репортажи, коментари.

5.3. Яснота, стил и тон на изразяване:

5.3.1. Журналистите в БНР спазват стриктно нормите на българския книжовен език и изискванията за правоговор, радиофониичност и правопис. Нормите на българския книжовен език се спазват от всички служители, които създават програмно съдържание, както и от тези, които поддържат и публикуват в сайта на БНР;

5.3.2. Стилът, използван в новините и предаванията на БНР, се базира на ясен и недвусмислен език, който да бъде лесно разбираем от най-широка аудитория;

5.3.3. Недопустимо е използването на обидни квалификации. Забранено е използването в ефир на враждебна реч и език на омразата. Ако събеседник използва в ефир или на запис враждебна реч и език на омразата, журналистът е длъжен да се дистанцира от него и да го спре;

5.3.4. Всички радиопредавания трябва да съдържат елементи на въвеждане в темата и кратко разясняване на предисторията на събитията, за да дадат възможност на слушателите по-добре да разберат значението и важността на предлаганата им информация;

5.3.5. Журналистите не трябва да вмъкват свои лични мнения и оценки при съобщаването на новини и факти;

5.3.6. Цитирането на участници в събития, както и използването на звукозаписи от изявленията на публични личности не премахва отговорността на журналистите за яснотата на информацията, особено ако е свързана с по-сложна материя;

5.3.7. В журналистическите анализи се обясняват събитията и фактите чрез допълнителни елементи: предистория, съпоставка със сходни казуси и случаи, представяне на различни гледни точки, допълнителни факти с познавателен характер и др. Подборът на тези допълнителни елементи може да изразява гледните точки на авторите, но анализите не трябва да показват лични пристрастия;

5.3.8. Журналистическите коментари трябва ясно да се разграничават от новините и анализите, като се подчертава личното отношение и отговорност на автора, което не ангажира институцията като цяло;

5.3.9. Разграничаването на информация и коментар (или анализ) трябва да се спазва в гранични жанрове като репортаж и репортерски разказ. Журналистът, отразяващ дадено събитие и екипът на предаването, което планира да излъчи неговия материал, трябва да са наясно с крайната цел – чисто информационен или аналитичен материал. Това може да бъде анонсирано и при излъчването на материала, чрез уточняване на жанра;

5.3.10. В своята работа радиожурналистите трябва да запазват спокоен и умерен тон на изразяване, като налагат модел на толерантност в общуването и уважение към човешките права на всяка личност. Радиопредаванията не трябва да zlepоставят и/или обиждат, който и да било човек или група хора (напр. на базата на личностни, религиозни, етнически, политически, сексуални или социално-икономически различия), като се спазват общоприетите стандарти на етиката и плурализма;

5.3.11. Факти, свързани с хора в неравностойно положение, постоянно или временно, болни, пострадали от насилие, загубили близките си и др. трябва да се представят по начин, който щади чувствата на тези хора. Те не трябва да бъдат наранявани или представяни в неблагоприятна светлина, нито да се създава към тях унижаващо любопитство. Във всички случаи представянето на такива факти трябва да отговаря на принципа на обществената значимост, при спазване принципа на анонимност, когато самоличността, местоживеенето, професията и т.н. не представляват важен детайл от обществен интерес. При деца (лица до 18 годишна възраст) и жертви на сексуални престъпления анонимността е задължителна;

5.3.12. При представяне на информация за арестувани и заподозрени в престъпления, както и за осъдени лица, да се избягва информацията за тяхната етническа, религиозна принадлежност и сексуална ориентация и др., когато това не представлява обществен интерес и няма пряко отношение към конкретния случай;

5.3.13. Радиопредаванията в БНР не трябва да съдържат материали, които могат да се възприемат като подстрекателски или призоваващи към насилие.

5.4. Лоялност и етичност:

5.4.1. Програмните решения са свързани с програмната дейност. Недопустимо е интереси на БНР извън програмната политика, нито интереси и лични убеждения на журналистите, както и всякакъв неправомерен натиск, от когото и да било, да оказват влияние върху информацията и програмната дейност;

5.4.2. Журналистите не могат да получават лични облаги под каквато и да е форма - нито за себе си, нито за близки членове на своите семейства от организации и фирми, с които имат или биха могли да имат взаимоотношения във връзка с работата си;

5.4.3. Журналистите или редакциите, които получават предварителна информация и покана за отразяване на дадено събитие, не трябва да поемат предварителен ангажимент за отразяването им. Подобна практика би създала неравнопоставеност при обществените субекти или изкуствено да повиши участието в определени публични прояви (митинги, демонстрации и т.н.). Ангажиментът се поема със съгласието на директора на програмата и програмния директор;

5.4.4. Водещите на новини и информационни предавания не могат да представят същите или подобни жанрове в комедиен или пародиен план, което е в противоречие с принципите и стила на работа в БНР;

5.4.5. Журналистите в БНР, както и неговите извъншатни сътрудници, се задължават да спазват най-високи стандарти на етиката в своята професионална дейност, като се обръща специално внимание за избягването на всякакъв конфликт на интереси. В никакъв случай не се допуска работещите в БНР да злоупотребяват с авторитета на БНР за лично облагодетелстване и интереси;

5.4.6. Служителите в програмите на БНР не могат да поемат постоянни ангажименти за еднаква или сходна по характер дейност в други електронни медии като индивидуалните

авторски участия трябва да координират с директора на съответната програма или определено от него лице.

III. ОРГАНИЗАЦИЯ, КОНТРОЛ И ОТГОВОРНОСТИ

Чл. 6. Организацията и координирането на редакционния процес се осъществява:

6.1. В оперативен план – от директорите на програми или главните редактори чрез всекидневни съвещания, на които се извършва планиране и отчитане, обсъждат се текущи или спешни въпроси;

6.2. В дългосрочен план – от директорите на програми в координация и съгласие с Програмния директор.

Чл. 7. Координацията между отделните програми на БНР се осъществява от Програмна дирекция.

Чл. 8. (1) Към програмите могат да се създават редколегии, с консултативни функции, които да подпомагат ръководствата на програмите по творчески и етични въпроси.

(2) Членовете на редколегията се избират от съответните структури на програмата за срок от една година.

Чл. 9. Седмичните графици за работа на отделните звена се утвърждават от директора на програмата. Промени в тях могат да бъдат правени само със знанието и изричното съгласие на директора и главния редактор.

Чл.10. (1) Директорите на програми одобряват екипите, тематичните сектори (ресори), както и разпределението на журналистите и служителите в тях. Тематичният сектор или екипът може да бъде променян във всеки момент от трудовото правоотношение с мотивирано предложение на ръководителите на направления и/или главния редактор.

(2) Промени в екипите, съдържанието, организацията и технологията на програмата, след като веднъж са одобрени по реда на чл. 6.1, стават само с изрично съгласие на директора или главния редактор.

Чл. 11. При решаване на спорове по творчески и технологични проблеми се спазват йерархичните нива в програмата.

Чл. 12. Към програмите функционират технологични правила за работа, в които са подробно разписани правила на поведение и работа в студията и апаратните.

Чл. 13. Служителите на БНР, в това число водещите на предавания, репортерите, новинарите, редакторите, кореспондентите, са длъжни да проверяват служебната си електронна поща и да отговарят на служебните си телефони.

Чл. 14. При нарушение на разпоредбите на този Правилник служителите в програмите на БНР и служителите, които създават или публикуват информация в интернет, включително социалните мрежи носят дисциплинарна отговорност, съгласно Кодекса на труда. Реализирането на дисциплинарната отговорност се осъществява от работодателя по предложение на главния редактор или директора на програма, съответно директора на дирекция „Дигитални проекти“.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Настоящият Правилник се приема на основание чл. 62, т. 2 от Закона за радиото и телевизията.

§2. Настоящият Правилник може да бъде изменян и допълван с решение на УС на БНР.

§3. Настоящият Правилник е приет на заседание на Управителния съвет на 23.04.20 г., и влиза в сила от 23.04.20 г. като отменя всички предишни правилници, уреждащи въпроси от предметния му обхват.

АНДОН БАЛТАКОВ

ГАЛЯ ТРЕНЧЕВА

ДИМИТЪР ДИМИТРОВ

МАРИЯ МАРКОВА

СТЕФАН ТАШЕВ